Maahanmuuttaneiden äitien palvelut Helsingin työllisyyspalveluissa

Taneli Kuusiholma
Johtava asiantuntija

Helsinki

Työllisyyspalvelut
Sysselsättningstjänster
Employment Services

Miten palvelut ovat organisoitu Helsingissä?

Helsingissä kotoutumispalvelut ja työvoimapalvelut ovat yhden toimijan vastuulla
Työvoimapalvelut sekä kotoutumislain mukaiset kotoutumista edistävät palvelut työnhakijoille ja muille kuin työnhakijoille on organisoitu työllisyyspalveluihin. Ratkaisun tavoitteena on vahvistaa kotoutujien osaamisen kehittämistä ja työllisyyden edistämistä sekä yhtenäistää palvelupolkuja.

Työllisyyspalvelut palvelee 20 000 ulkomaan kansalaista
Kotoutuja-asiakkaita on noin 6 600. Muiden kuin työnhakijoiden palvelut ovat vuoden vaihteen jälkeen tavoittanut noin 150 kotoutujaa.

Kotoutujien henkilöasiakaspalvelu on erikoistunutta työtä
Kotoutuja-asiakkaita palvelee eri kohderyhmien tarpeisiin erikoistuneet asiantuntijat. Tämä henkilöstö palvelee myös palvelutarpeeltaan kotoutujiin verrattavia kotoutumisajan ylittäneitä asiakkaita. Yhteensä kotoutujien palveluita tuottaa ja järjestää noin 80 työntekijää.

Helsinki Työllisyyspalvelut

Mitä maahanmuuttaneista kotiäideistä tiedetään?

Perhetilannetta ei pääsääntöisesti tilastoida palveluissa
Vaikka perhetilanne vaikuttaa asiakastyöhön, ei siitä kerry seurantatietoa käytössä oleviin asiakastietojärjestelmiin (A-TMT, Koto AJ). Äitejä tavoitetaan kotoutumispalveluihin vuoden 2025 alusta Kelan tietojen avulla. Helsingissä kotoutumislain mukaista kotivanhempien kohderyhmää arvioidaan olevan noin 300-400 vuodessa.

Kotoutuja-asiakkaat ovat taustoiltaan erilaisia
Henkilöiden koulutustaso vaihtelee korkeakoulutuksesta luku- ja kirjoitustaidottomuuteen. Tavoitetuissa kotivanhemmissa on ollut runsaasti korkeakoulutettuja. Asiakkaat puhuvat lähes sataa eri äidinkieltä.

Työllistymisen esteet ovat moninaisia
Maahanmuuttaneiden kotiäitien työllistymisen esteet voivat liittyä esimerkiksi perhetilanteeseen, osaamiseen, työn ja perhe-elämän yhteensovittamiseen sekä rekrytointisyrjintään. Interventioita tulisi kohdentaa maahanmuuttaneiden lisäksi myös työnantajiin.

Mitä palveluita maahanmuuttaneille äideille tarjotaan?

Palvelutarjontaan vaikuttavat äidin maassaoloaika sekä status
Kotoutumislaki tarjoaa laajat palvelumahdollisuudet. Palvelutarjontaa on laajennettu erityisesti kotihoidon tuella oleville alkuvaiheen maahanmuuttaneille äideille. Palveluvalikoiman suhteen haasteellisin ryhmä ovat pidempään maassa asuneet kotoutumisen haasteita omaavat henkilöt, joita ei välttämättä edes tavoiteta palveluihin.

Työvoiman ulkopuolisille kotoutujille tarjolla monipuolisesti palvelua ja kokemukset ovat olleet lupaavia
Helsingin työllisyyspalvelut tarjoaa työvoiman ulkopuolella oleville kotiäideille monipuolisesti ryhmälle kehitettyjä lastenhoidolla tuettuja palveluja työväenopistoissa ja leikkipuistoissa, kuten monikielistä yhteiskuntaorientaatiota, kielikursseja suomen tai ruotsin kielellä sekä kerhotoimintaa. Äidit ovat osallistuneet aktiivisesti palveluihin.

Työnhakijoille on laajin palveluvalikoima maahanmuuton alkuvaiheessa
Työvoiman piiriin siirtyville työttömille tarjotaan työvoimapalvelulain mukaisten palvelujen lisäksi kotoutumislain kotoutumisohjelman mukaisia palveluja, kuten monikielisiä yhteiskuntaorientaatiota, kotoutumiskoulutusta, työttömyysetuudella tuettuja omaehtoisia opintoja sekä työnhaun tukea. Lainsäädäntö ei ohjaa tarjoamaan pidempään maassa asuneille vastaavia palveluita, vaikka palvelutarve olisi. Osa työllisyysalueista pyrkii kuitenkin tarjoamaan palveluita asiakastarpeen mukaan.